

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

JAARVERSLAG 2009

Utrecht, april 2010

Voorwoord

Zo goed als al onze publicaties gaan over de kwaliteit van het onderwijs. Niet dit jaarverslag. Hierin verantwoorden wij ons over de uitvoering van ons werk in 2009: hoe we toezicht hebben gehouden op de kwaliteit van het onderwijs. Dit verslag gaat ook over de ontwikkeling van de inspectieorganisatie en de bedrijfsvoering en bevat een financiële verantwoording.

Onze prioriteiten in 2009 waren:

- toezicht houden op onderwijsinstellingen en het onderwijsstelsel;
- de verdere toezichtontwikkeling volgens de risicogerichte aanpak. Met veel aandacht voor zeer zwakke scholen en sinds 2009 ook met meer accent op zwak presterende scholen;
- het uitvoeren van de taakstelling; 20 procent minder personeel en financiën in 2011, zoals die aan alle rijksinspecties is opgelegd.

Binnen al deze prioriteiten hebben we stappen gezet.

We hebben in 2009 gewerkt aan de verdere ontwikkeling en implementatie van het risicogerichte toezicht. Dat wil zeggen: scholen met risico's, zoals minder goede leerresultaten, krijgen meer toezicht. In 2009 is het werken volgens het risicogericht toezicht op verschillende manieren geëvalueerd. Het systeem als zodanig werkt goed. De risicogerichte werkwijze is voor het grootste deel van de medewerkers van de inspectie een positieve vanzelfsprekendheid geworden. Aan geconstateerde verbeterpunten wordt inmiddels gewerkt.

In het najaar van 2009 voerde de Raad van Accreditatie de jaarlijkse controlebeoordeling uit. Er zijn enkele tekortkomingen geconstateerd. Op basis daarvan hebben we een verbeterplan opgesteld met te nemen maatregelen voor het opheffen van tekortkomingen.

In 2009 begonnen we met de uitvoering van handhavende taken. Dit gebeurt echter nog wel onder de directe verantwoordelijkheid van de bewindspersonen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Minder zeer zwakke scholen is al langer een belangrijke doelstelling van de inspectie. En daar beginnen we de resultaten van te merken. In 2009 is het totaal aantal zeer zwakke scholen van alle onderwijssectoren gezamenlijk verder afgenomen: van 172 op 1 januari 2009 tot 147 op 1 januari 2010. Dit is een daling van bijna 15 procent.

Vanaf 2009 gaat er ook extra aandacht uit naar zwakke scholen. Ook deze scholen worden onder geïntensiveerd toezicht geplaatst. Daarmee wil de inspectie voorkomen dat deze scholen zeer zwak worden.

De inspectie richt haar toezicht de komende jaren steeds sterker op de effectiviteit van het onderwijs en de borging hiervan. Vanaf 2010 werken we met vier hoofdthema's:

- opbrengsten
- aandacht voor kwetsbare leerlingen
- de kwaliteit van de leraar
- de kwaliteit van management en bestuur

Deze thema's leiden tot meer focus in ons toezicht, met als doel effectiever toezicht. Leerlingen, studenten en ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat het onderwijs op een school goed is.

Inspecteur-generaal van het Onderwijs,

Mevrouw Drs. A.S. Roeters
april 2010

INHOUD

1	Over de inspectie 6
1.1	Toezicht voor goed onderwijs 6
1.2	Inspectieleiding 6
1.3	Relatie met het ministerie van OCW 6
1.4	Raad van Advies 7
2	Beleid 8
2.1	Risicogericht toezicht 8
2.2	Handhaving 9
2.3	Programmatisch handhaven 9
2.4	Samenwerking met andere inspecties 9
2.5	Samenwerking internationaal 10
3	Toezicht per sector 11
3.1	Regulier toezicht 11
3.2	Zeer zwakke scholen 11
3.3	Onderwijsverslag 12
3.4	Primair en voortgezet onderwijs 12
3.5	Primair onderwijs 12
3.6	Voortgezet onderwijs 12
3.7	Speciaal onderwijs 13
3.8	Niet bekostigd onderwijs 13
3.9	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie 14
3.10	Hoger onderwijs 15
3.11	Nederlands onderwijs in het buitenland 16
3.12	Financieel en rechtmatigheidstoezicht 16
3.13	Themaonderzoeken 17
3.14	Speciale categorieën van toezicht 17
4	Voorlichting aan pers en publiek 19
4.1	Persvoorlichting 19
4.2	Publieksvoorlichting 19
4.3	Vertrouwensinspecteurs 19
4.4	Website 19
5	Bedrijfsvoering 20
5.1	Begroting en realisatie in 2009 20
5.2	Toelichting inkomsten 20
5.3	Toelichting uitgaven 20
5.4	Personeel 21

Bijlage(n)

I - Organogram per 31 december 2009 25

II - Publicaties 2009 26

1 Over de inspectie

1.1 Toezicht voor goed onderwijs

Toezicht voor goed onderwijs: dat is de missie van de Inspectie van het Onderwijs. Het bestuur van een school is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en moet zich verantwoorden over de resultaten. Hierbij gaat het om resultaten in brede zin; krijgen alle leerlingen onderwijs van voldoende kwaliteit, voldoen scholen aan wet- en regelgeving en hebben ze hun financiën op orde? De inspectie houdt hierop toezicht. Daarnaast rapporteert ze gevraagd en ongevraagd over ontwikkelingen binnen het onderwijs, met als doel het onderwijs als geheel te verbeteren. Over de resultaten informeert de inspectie actief en openbaar.

De taken van de Inspectie van het Onderwijs zijn vastgelegd in de Wet op het onderwijstoezicht (WOT):

- beoordelen van de kwaliteit van het onderwijs;
- stimuleren van de kwaliteit van het onderwijs door middel van het toezicht;
- rapporteren over de ontwikkeling van het onderwijs als geheel en van afzonderlijke scholen en instellingen;
- verrichten van overige taken, bij wet opgedragen aan de inspectie.

1.2 Inspectieleiding

De inspectieleiding in 2009 bestond uit:

Mevrouw drs. A.S. Roeters
Inspecteur-generaal

Dr. L.S.J.M. Henkens
Hoofdinspecteur primair onderwijs en expertisecentra

Mevrouw A. van Hooff (tot 1 april 2009)
Waarnemend hoofdinspecteur voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie en hoger onderwijs

Drs. H.G.J. Steur (vanaf 1 april 2009)
Hoofdinspecteur voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie en hoger onderwijs

1.3 Relatie met het ministerie van OCW

De Inspectie van het Onderwijs valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De minister legt verantwoording af aan de Tweede Kamer over de inspectie. In het toezicht is de inspectie onafhankelijk, zowel in haar oordeel als in haar oordeelsvorming. De samenwerking tussen het ministerie van OCW en de inspectie is beschreven in de 'Regeling Inspectie van het Onderwijs 2006'. In lijn hiermee heeft de inspectie in 2009 het Jaarverslag 2008 en het Onderwijsverslag 2007/2008 vastgesteld. De minister heeft

deze stukken naar de Tweede Kamer gezonden. Ook het Jaarwerkplan 2010 is na goedkeuring door de minister naar de Tweede Kamer gezonden.

1.4 Raad van Advies

De Raad van Advies van de inspectie is ingesteld op basis van artikel 24 van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). De Raad adviseert gevraagd en ongevraagd over de kwaliteit van de uitoefening van het toezicht. In 2009 heeft de Raad van Advies met de inspectieleiding gesproken over het jaarlijkse verslag over de staat van het onderwijs, het meerjarenbeleidsplan, het jaarwerkplan 2010 en, meer in het algemeen, over ontwikkelingen in het toezicht.

De Raad van Advies bestond in 2009 uit:

- de heer prof. dr. G.W. Meijnen (voorzitter)
- mevrouw prof. dr. P.L. Meurs
- mevrouw drs. G.M. Mittendorff

2 Beleid

2.1 Risicogericht toezicht

De Inspectie van het Onderwijs bewaakt de kwaliteit van het onderwijs op individuele scholen en instellingen. Sinds 2008 is het toezicht risicogericht. Dat wil zeggen: scholen met risico's krijgen meer toezicht.

De verdere ontwikkeling en implementatie van het risicogerichte toezicht was een belangrijke prioriteit in 2009. Het toezicht kent nu drie heldere stappen: risicoanalyse, onderzoek en interventies. Tenminste één keer per jaar wordt op alle onderwijsinstellingen een risicoanalyse uitgevoerd. Worden er risico's gesignaleerd, dan volgt nader onderzoek. Blijkt uit dat onderzoek dat de kwaliteit van het onderwijs of de naleving van wet- en regelgeving gebreken vertoont, dan volgen er interventies.

Zeer zwakke scholen waren al een belangrijke prioriteit van de inspectie. Vanaf 2009 worden ook zwakke scholen onder geïntensiveerd toezicht geplaatst. Daarmee wil de inspectie voorkomen dat ze zeer zwak worden. Daarnaast voert de inspectie bij zowel zwakke als zeer zwakke scholen na maximaal één jaar een tussentijds kwaliteitsonderzoek uit. Op die manier kan sneller beoordeeld worden of de afgesproken verbeteringen zijn gerealiseerd.

Een vernieuwd toezichtkader (werkwijze en waardering) voor het primair en voortgezet onderwijs en voor het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie is in 2009 vastgesteld.

In 2009 is het werken volgens het risicogericht toezicht geëvalueerd. Het systeem als zodanig werkt goed. Wel zijn er verbeteringen te realiseren bij het systematischer afgeven van toezichtarrangementen. De auditdienst van het ministerie van OCW heeft de vernieuwde werkwijze van het risicogerichte toezicht doorgelicht. Daaruit kwam een positief beeld naar voren. De werkwijze is voor het grootste deel van het personeel een positieve vanzelfsprekendheid geworden. Er is nog een aantal punten dat verder moeten worden ontwikkeld, zoals verbetering van de risicodetectie, het vaststellen van het vermogen van een bestuur om zijn werk goed te doen en de signalenprocedure.

OCW en DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs, voorheen CFI) geven signalen over onderwijsinstellingen vanaf 1 april 2009 door aan de inspectie. Deze signalen worden meegenomen in de risicoanalyse.

Scholen en instellingen zijn in 2008 uitgebreid geïnformeerd over het risicogerichte toezicht. In 2009 verschenen brochures over het vernieuwde toezichtkader voor het primair en voortgezet onderwijs en over de klachtenprocedure. In 2010 verschijnen brochures over de beoordeling van opbrengsten in het basisonderwijs, het toezicht op zwakke en zeer zwakke scholen en het risicomodel voor het primair en voortgezet onderwijs.

2.2 Handhaving

De handhavingstaak van de inspectie bestaat uit twee delen: handhaven (toezien op de naleving van wettelijke voorschriften) en, in aansluiting daarop, sanctioneren.

Handhaving is al langer een taak van de inspectie (zie ook 2.3). Sanctioneren is de volgende stap. Er ligt een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer tot wijziging van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT), maar deze is maart 2010 controversieel verklaard. Er zijn afspraken gemaakt met het ministerie van OCW over de overdracht van de sanctioneringstaak naar de inspectie. Daarnaast zijn vrijwel alle medewerkers van de inspectie geschoold op dit thema. Ook is in 2009 een platform Handhaving ingesteld voor kennisuitwisseling tussen onderwijssectoren.

2.3 Programmatisch handhaven

Bij het toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving door onderwijsinstellingen worden prioriteiten vastgesteld op basis van risico's voor de kwaliteit van het onderwijs.

Voor het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en de expertisecentra is in 2009 een structuur opgezet voor het toezicht op schoolgidsen, schoolplannen en zorgplannen. Dat is ook gebeurd voor het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting in het voortgezet onderwijs.

Daarnaast heeft de inspectie in 2009 in het kader van de naleving van wet- en regelgeving de volgende onderzoeken en themaprojecten uitgevoerd:

- een onderzoek naar ouderbijdragen en sponsoring in het primair onderwijs;
- vier themaprojecten in het voortgezet onderwijs: over de plicht tot specifieke zorg en zorg voor zieke leerlingen, de plicht tot wegwerken van (taal)achterstanden, onderwijstijd en ouderbijdrage;
- een onderzoek naar de naleving van de norm van 850 uren in het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie;
- een onderzoek naar de omvang van de beroepsopleidende leerweg in de beroepspraktijkvorming.
- zeventien controles en zestien hercontroles naar vroegtijdig schoolverlaten in het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie;
- een onderzoek naar de werking van de zogeheten 'Rutte-regeling' (naleving bekostigingsregels en onderzoek naar resultaten uitval en rendement in de sectoren vo en bve);
- een onderzoek naar de erkenning van verworven competenties in het hoger onderwijs;
- een onderzoek naar de toegang tot het hoger onderwijs;
- controle op de verbeterafspraken naar aanleiding van het onderzoek naar buitenlandse studenten in het hoger onderwijs.

2.4 Samenwerking met andere inspecties

In de Inspectieraad werken vijftien rijksinspectiediensten sinds 2008 samen aan het Programma Vernieuwing Toezicht. Het doel van het programma is effectief en professioneel optreden, hoogwaardige inspectiemethoden en deskundigheid, en dat met 20 procent minder personeel (ten opzichte van 2007).

Het functioneren van de Inspectieraad is door het externe bureau Capgemini geëvalueerd. De samenwerking tussen de inspecties kan worden verbeterd, zo werd geconcludeerd. Naar aanleiding hiervan is de formele structuur aangepast. Daarnaast vallen de toezichtdomeinen, die in het kader van het programma Vernieuwing Toezicht zijn gedefinieerd, nu onder directe verantwoordelijkheid van de betreffende Inspecteur-generaal. Voor de Inspecteur-generaal van het Onderwijs betreft dit het domein Toezicht op de Kinderopvang. Begin 2010 heeft de minister van Binnenlandse Zaken de uitkomsten van de evaluatie en de toekomstige samenwerking tussen de rijksinspecties meegedeeld aan de Tweede Kamer.

2.5 Samenwerking internationaal

Met als doel van elkaar te leren, werkt de inspectie samen met onderwijsinspecties in het buitenland. Leidend bij deelname aan buitenlandse programma's zijn de relevantie voor het onderwijstoezicht en de thema's van de inspectie.

In het buitenland bestaat grote belangstelling voor opleiding en scholing door de Nederlandse inspectie. Het Nederlandse inspectiesysteem staat al jaren hoog aangeschreven in Europa. De inspectie investeert op verschillende manieren in kennisdeling. Zo ontvangt ze regelmatig buitenlandse delegaties die geïnformeerd willen worden over het Nederlandse systeem van externe schoolevaluatie en inspectie. In 2009 hebben China, Indonesië en Turkije belangstelling getoond voor het Nederlandse inspectiesysteem. Verder verzorgen inspecteurs presentaties, lezingen en workshops over onder meer de toezichtssystematiek. Ten slotte geeft de inspectie ondersteuning en training aan landen die een toezichtssysteem naar Nederlands model willen opbouwen, zoals Servië.

3 Toezicht per sector

3.1 Regulier toezicht

Op basis van de jaarlijkse risicoanalyse en eventueel nader onderzoek wordt een toezichtarrangement afgegeven aan een school of onderwijsinstelling. In 2009 zijn de doelstellingen over de toekenning van toezichtarrangementen gerealiseerd. Uitzondering hierop is de sector beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. De toezichtcyclus van deze sector is verlengd van 1 jaar naar 1,5 jaar.

3.2 Zeer zwakke scholen

De inspectie heeft haar ervaring met (zeer) zwakke scholen gebruikt om het geïntensiveerd toezicht verder uit te werken en aan te scherpen. Dit heeft er onder andere toe geleid dat ook zwakke scholen onder geïntensiveerd toezicht worden geplaatst. Daarmee wil de inspectie voorkomen dat deze scholen zeer zwak worden. Daarnaast voert de inspectie in beginsel bij zowel zwakke als zeer zwakke scholen na maximaal één jaar een tussentijds kwaliteitsonderzoek uit. Op die manier kan sneller beoordeeld worden of de afgesproken verbeteringen zijn gerealiseerd.

In 2009 is het totaal aantal zeer zwakke scholen van alle onderwijssectoren gezamenlijk verder afgenomen: van 172 op 1 januari 2009 tot 147 op 1 januari 2010 (tabel 3.2). Dit is een daling van bijna 15 procent. Het totaal aantal verbeterde scholen is verder toegenomen: van 31 aan het einde van 2006 tot 233 op 1 januari 2010.

Tabel 3.2 Aantal zeer zwakke onderwijsinstellingen en opleidingen per sector op 1 januari 2010 en 1 januari 2009

	1 januari 2010	1 januari 2009
Primair onderwijs	96	108
Voortgezet onderwijs ¹	24	26
Speciaal onderwijs	10	15
Regionale expertisecentra	11	6
Speciaal basisonderwijs	6	17
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	44 ²	100 ³
Totaal	147	172

In 2009 is de inspectie begonnen met de voorbereidingen voor het publiceren van een lijst met mbo-opleidingen van onvoldoende kwaliteit.

1 Sinds 2008 registreert de inspectie bij nieuwe zeer zwakke scholen in het voortgezet onderwijs de afdelingen die zeer zwak zijn afzonderlijk. Hierdoor zijn de aantallen zeer zwakke 'scholen' in het voortgezet onderwijs over de jaren heen niet zonder meer vergelijkbaar.

2 Op 1 februari 2010

3 Er zijn geen gegevens over het aantal zeer zwakke opleidingen op 1 januari 2009. In 2009 zijn in totaal honderd opleidingen als zeer zwak beoordeeld.

Als de inspectie geen vertrouwen heeft dat de kwaliteit van een zeer zwakke school op korte termijn voldoende verbetert, meldt zij de school aan bij de minister van OCW. De school komt dan in een bestuurlijk natraject. Er liepen eind 2009 geen bestuurlijke natrajecten.

3.3 Onderwijsverslag

Het Onderwijsverslag 2007/2008 is op 12 mei 2009 aangeboden aan de ministers van OCW en LNV. In het Onderwijsverslag rapporteert de inspectie jaarlijks over de staat van het onderwijs. Inspecteur-generaal Roeters vroeg bij de presentatie in perscentrum Nieuwspoord aandacht voor twee relatief nieuwe thema's:

- het onderwijs aan leerlingen die extra zorg nodig hebben;
- de kwaliteit van de examinering.

Daarnaast bouwde de inspectie voort op de thema's uit het Onderwijsverslag 2006/2007:

- de wenselijkheid van opbrengstgericht werken om de basisvaardigheden bij taal en rekenen te bevorderen;
- het realiseren van voldoende onderwijstijd;
- de zwakke en zeer zwakke scholen;
- uitval en rendement in het voortgezet onderwijs, het mbo en het hoger onderwijs.

3.4 Primair en voortgezet onderwijs

In september publiceerde de inspectie een nieuw toezichtkader voor het primair en voortgezet onderwijs. Het toezichtkader beschrijft de werkwijze van de inspectie, wat precies beoordeeld wordt en wanneer het onderwijs van voldoende kwaliteit is. In 2009 hebben alle scholen naar aanleiding van de risicoanalyse een arrangement gekregen op de toezichtkaart.

3.5 Primair onderwijs

De inspectie onderzocht de kwaliteit van het basisonderwijs in de drie noordelijke provincies van Nederland en publiceerde ze een rapport over de kwaliteitsverbetering van zwakke en risicovolle scholen in het speciaal basisonderwijs.

Er was ook aandacht voor excellentie. In mei publiceerde de inspectie een onderzoek naar 'sterke' basisscholen; dit zijn scholen met bovengemiddelde resultaten (opbrengsten). Ook verscheen een rapport over de kenmerken van het taalonderwijs op basisscholen met lage en hoge taalresultaten.

In 2009 startte de inspectie met een digitale nieuwsbrief voor scholen en besturen in het primair onderwijs met informatie over het toezicht.

3.6 Voortgezet onderwijs

De Opbrengstenkaart, met daarop de resultaten van leerlingen in het voortgezet onderwijs in diverse schooljaren, bestond in 2009 tien jaar.

De inspectie onderzocht afgelopen jaar de geprogrammeerde en de gerealiseerde onderwijstijd. Ook was er het project 'Uitval'. Dat richtte zich op de vraag op welke manier de Rutte-regeling (een samenwerkingsconstructie tussen het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs) wordt uitgevoerd en of de doelstelling van de regeling, een hoger percentage gediplomeerde leerlingen en/of leerlingen met een startkwalificatie, gerealiseerd wordt.

Verder onderzocht de inspectie of het aantal lessen voor de vakken economie, Frans en Duits door de aanpassingen van de tweede fase in de afgelopen jaren is gedaald. Ook is onderzoek gedaan naar een mogelijke trend in het verschil tussen het schoolexamencijfer en het cijfer voor het centraal examen en naar de opbrengsten van het groen vmbo. Tot slot bekeek de inspectie of vmbo-scholen en scholen voor praktijkonderwijs door de invoering van de maatschappelijke stage problemen ervaren bij het vinden van passende stageplaatsen.

3.7 Speciaal onderwijs

De inspectie onderzocht in 2009 de kwaliteit van het onderwijs aan leerlingen met een cluster 2-indicatie (dove en slechthorende leerlingen). Het onderzoek richtte zich op cluster 2-scholen en op rugzakleerlingen in het regulier onderwijs (primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs).

Daarnaast heeft de inspectie in 2009 gewerkt aan de bepaling van de opbrengsten van leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Een belangrijk element hierin is het ontwikkelingsperspectief gekoppeld aan een leerroute en een uitstroombestemming.

Het toezicht op de regionale expertisecentra (rec's), inclusief de indicatiestelling, is voortgezet. Zeer zwakke regionale expertisecentra ontvingen intensief toezicht. Met alle besturen is een gesprek gevoerd over hun scholen. Waar risico's werden geconstateerd, werd een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd.

In mei verscheen de eerste digitale nieuwsbrief voor scholen en besturen in het speciaal onderwijs. In totaal zijn er drie nieuwsbrieven uitgekomen.

3.8 Niet bekostigd onderwijs

Vrijwel alle bij de inspectie bekende particuliere scholen voor basisonderwijs en/of voortgezet onderwijs die door de leerplichtambtenaar zijn aangemerkt als 'school' (B3-scholen) zijn in de periode augustus 2008 tot januari 2010 twee keer bezocht. In de eerste bezoekeronde ging de inspectie na of de scholen als school in de zin van de Leerplichtwet beschouwd kunnen worden. In de tweede bezoekeronde zijn alle kwaliteitsaspecten uit de toezichtkaders beoordeeld. In het primair onderwijs zijn 24 scholen bezocht, in het voortgezet onderwijs 14 scholen.

De inspectie gaat voor de B3-scholen risicogericht toezicht uitoefenen. Jaarlijks wordt voor elke school de intensiteit van het toezicht bepaald. Dit gebeurt op basis van een risicoanalyse. De inspectie baseert zich daarbij op het meest recente inspectierapport en eventuele signalen over de school.

Twee scholen werden aangemeld bij de minister. In beide gevallen heeft het College van burgemeester en wethouders een brief ontvangen van de minister met de mededeling dat leerlingen op deze scholen niet aan de eisen van de Leerplichtwet voldoen. Beide gemeenten hebben daarop de ouders aangeschreven.

Er zijn in 2009 ook 39 schoolbezoeken afgelegd aan niet bekostigde zelfstandige exameninstellingen.

3.9 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Begin 2009 publiceerde de inspectie het Examenverslag 2007/2008. Dit verslag schetst een beeld van de examenkwaliteit in het middelbaar beroepsonderwijs in het studiejaar 2007/2008. In 2009 startte een onderzoek naar de kwaliteit van de producten en diensten van examenleveranciers. Daarnaast heeft de inspectie (in de rol als beoordelende organisatie) in het najaar van 2009 de tweede serie onderzoeken naar de erkenning van verworven competenties (evc) uitgevoerd. Verder is een regulier onderzoek uitgevoerd naar de onderwijs- en examenkwaliteit bij roc's, aoc's, niet-bekostigde instellingen en vakinstellingen.

Ook kwam een onderzoek uit naar de erkenning van verworven competenties in het mbo. Daarnaast is het jaarlijkse onderzoek naar de onderwijstijd in het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie uitgevoerd. De inspectie heeft een voorstel gedaan om het onderzoek naar de onderwijstijd in te richten conform de notitie 'Gericht verscherpt toezicht Onderwijstijd 2010 en verder'.

De inspectie publiceerde in 2009 een onderzoek naar de wijze van klachtenbehandeling door bve-instellingen en ging na in hoeverre scholen voor voortgezet onderwijs en instellingen voor beroepsonderwijs en volwasseneneducatie zich houden aan de wettelijke verplichting tot het melden van verzuim en voortijdig schoolverlaten, en wat de oorzaken zijn als ze dat niet doen. Eind 2009 heeft de inspectie een heronderzoek naar klachtbehandeling in het mbo uitgevoerd. Over de bevindingen wordt in 2010 gerapporteerd.

Verder zijn themaonderzoeken uitgevoerd naar de bekwaamheid van leraren en de stand van zaken rondom de invoering van de competentiegericht onderwijs. In 2010 rapporteert de inspectie over de manier waarop bekostigde mbo-instellingen de zorgplicht rondom het arbeidsmarktperspectief vormgeven en de examinering in de nautische en luchtvaartsector.

Een onderzoek naar de omvang van het praktijkdeel van de bbl-variant ('100 procent bbl') uit het Jaarwerkplan 2009 is niet uitgevoerd. Invalshoek was het nader onderzoeken van de kwaliteit van het onderwijs bij opleidingsvarianten in de bbl waarin de praktijkcomponent 100 procent van het programma in beslag neemt. In de voorbereidende fase heeft de inspectie echter moeten concluderen dat instellingen niet bekend zijn met dergelijke constructies.

Het rapport over het onderzoek naar de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming (JWP 2008) is in 2009 gepubliceerd.

Eind 2009 is een concept-toezichtkader opgesteld voor de Kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven. Ook dit toezicht is risicogericht opgezet. Het

toezichtkader is voorgelegd aan de Kenniscentra. In 2010 zal worden gestart met het risicogerichte toezicht in deze sector.

In 2009 is het project 'instellingsprofielen bve' gestart. Hieruit volgt in 2010 een profiel per bve-instelling, met daarin gegevens over onder andere omvang, onderwijskwaliteit en financiële situatie. Naast de onderzoeken die in het Jaarwerkplan 2009 zijn opgenomen, is er op verzoek van het ministerie van OCW nog een aantal extra onderzoeken uitgevoerd:

- een onderzoek naar de naleving van de 850-urennorm door niet-bekostigde instellingen;
- een onderzoek naar REA-instellingen, waarin onderzocht is in welke mate er sprake is van regulier onderwijs bij de scholing die onderdeel uitmaakt van de activiteiten van REA instituten;
- een heronderzoek naar de kwaliteit van de basisvaardigheden rekenen en Nederlands bij de opleiding onderwijsassistent.

3.10 Hoger onderwijs

Het toezicht op de kwaliteit van afzonderlijke opleidingen in het hoger onderwijs wordt uitgevoerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). De inspectie houdt toezicht op het accreditatiestelsel en de naleving van wet- en regelgeving.

In 2009 deed de inspectie in het hoger onderwijs onderzoek naar:

- de kwaliteit van het erkennen van verworven competenties (evc);
- voorzieningen en mogelijkheden voor studenten met een functiebeperking;
- de realisatie van de meerjarenafspraken op het gebied van opbrengsten. Dit betreft het eerste deel van het evaluatieonderzoek dat de inspectie in de periode 2009-2012 uitvoert.

In 2009 heeft de inspectie verslag gedaan van de resultaten van haar evaluatieonderzoek met betrekking tot de negen pilots die de NVAO bij hogescholen en universiteiten in Nederland en Vlaanderen heeft uitgevoerd. In de pilots werd een nieuw ontwerp voor het accreditatiestelsel in de tweede fase getest.

De rapporten over de onderzoeken naar de kwaliteit van examencommissies in het hoger onderwijs, het onderzoek naar uitval en rendement en het onderzoek naar de wijze waarop de participatie en het studiesucces van niet-westers allochtone studenten in het hoger onderwijs bevorderd kunnen worden (JWP 2008) zijn in 2009 gepubliceerd.

De volgende onderzoeken zijn niet uitgevoerd:

- onderzoek naar internationale stages;
- onderzoek naar lerarenopleidingen in het hoger onderwijs. Dit onderzoek zal in 2010 uitgevoerd worden.

Naast de onderzoeken die in het Jaarwerkplan 2009 zijn opgenomen, is er op verzoek van het ministerie van OCW nog een aantal extra onderzoeken uitgevoerd:

Daarnaast zijn er, naast de onderzoeken die in het JWP 2009 zijn opgenomen, op verzoek van het ministerie van OCW een onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het bindend studieadvies in het hoger onderwijs. Dit onderzoek is tweeledig:

1. een kwantitatief onderzoek naar de aantallen verstrekte BSA's en recente trends hierin,
2. een onderzoek naar de uitvoeringspraktijk met betrekking tot BSA's.

Over de bevindingen uit het tweede onderzoek wordt in 2010 gerapporteerd.

Verder is de inspectie begonnen aan een sectoranalyse van de opleiding psychologie (wetenschappelijk onderwijs). Dat is een begin van het zichtbaarder maken van de kwaliteit en profilering van universiteiten, hogescholen en opleidingen.

3.11 Nederlands onderwijs in het buitenland

Ruim 11.500 leerlingen ontvangen gesubsidieerd Nederlands onderwijs in het buitenland. De inspectie houdt daarop toezicht. Het gaat om scholen die volledig Nederlands basisonderwijs of voortgezet onderwijs geven, scholen die tenminste drie uur per week lesgeven in Nederlandse taal en cultuur en afstandsonderwijs. De inspectie heeft in 2009 alle 78 geplande onderzoeken naar deze scholen en instellingen uitgevoerd.

In maart bood de Inspecteur-generaal de voormalige staatssecretaris van OCW Dijkema de eerste exemplaren aan van het eindrapport en de publiksbrochure over de kwaliteit van het onderwijs op Nederlandse scholen in het buitenland. Beide documenten zijn (digitaal) verspreid onder besturen, teams van scholen en andere belanghebbenden in het buitenland.

Europese scholen

Een Raad van inspecteurs houdt toezicht op veertien Europese scholen en zes geassocieerde scholen in Europa. Elke lidstaat van de Europese Unie is in deze raad vertegenwoordigd door een inspecteur primair onderwijs en een inspecteur secundair onderwijs. Anders dan in Nederland vervullen de inspecteurs in de raad ook de rol van werkgever van de door Nederland gedetacheerde docenten. Het toezicht op de Europese scholen en de accreditatie van de geassocieerde scholen is vastgelegd door de Europese Unie. In 2009 heeft de inspectie voldaan aan alle taken en verplichtingen.

3.12 Financieel en rechtmatigheidstoezicht

Sinds 1 september 2008 houdt de inspectie ook financieel toezicht op onderwijsinstellingen. Dit wordt uitgevoerd door de directie Rekenschap van de inspectie. In 2009 zijn de jaarstukken van onderwijsinstellingen over 2007 en 2008 bij steekproef geanalyseerd. Verder zijn de financiële kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit) over 2007 geanalyseerd en is begonnen met het analyseren van de kengetallen over 2008. Instellingen met de grootste financiële risico's zijn onderzocht.

Daarnaast is een verkennende analyse van bekostigingsbestanden gestart; de inspectie heeft gekeken naar ontwikkelingen in (onder andere) aantallen diploma's en deelnemers in het hoger onderwijs om te zien of die gegevens correct zijn.

In december 2009 publiceerde de inspectie het controleprotocol op haar website. Het protocol geeft een toelichting op het te hanteren referentiekader, de controle op de jaarrekening, het onderzoek naar de bekostigingsgegevens en de gewenste accountantsproducten.

De inspectie heeft in 2009 in het primair onderwijs een onderzoek uitgevoerd naar de huisvesting. Hiermee wil de inspectie meer zicht krijgen op de aard, omvang, herkomst en ontwikkeling van de kosten voor huisvesting. Ook is onderzocht of basisscholen de juiste leerlinggewichten toekennen, op basis waarvan ze subsidie ontvangen van het rijk. Een aantal instellingen in het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie is onderzocht op (financiële) risico's die de continuïteit mogelijk in gevaar kunnen brengen. Om een goed beeld te krijgen van de financiële situatie in het voortgezet onderwijs heeft de inspectie een onderzoek verricht naar de vermogenspositie van besturen in deze sector.

Rekenschap houdt ook tweedelijnstoezicht op de werkzaamheden van accountants van onderwijsbesturen. Over de ontwikkeling van het onderwijsprotocol OCW/LNV en de reviews op de verrichte werkzaamheden van de instellingsaccountants heeft de directie Rekenschap geregeld overleg met de vertegenwoordigers van de accountantskantoren, het NIVRA, koepelorganisaties en de administratiekantoren.

De beoordelingen over 2007 zijn afgerond en goedgekeurd door het Audit comité. Ook de beoordelingen over 2008 zijn klaar. In maart 2010 rapporteert Rekenschap hierover aan de Auditdienst van het ministerie van OCW.

3.13 Themaonderzoeken

In 2009 heeft de inspectie veertig themaonderzoeken gepubliceerd. Een overzicht hiervan staat in bijlage II. Over de overige onderzoeken wordt in het Onderwijsverslag gerapporteerd (2007/2008 en 2008/2009).

3.14 Speciale categorieën van toezicht

3.14.1 Voor- en vroegschoolse educatie

Van 2007 tot en met 2009 heeft de inspectie de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie in de vier grote steden onderzocht. In 2009 heeft ze daarover gerapporteerd. Ook is in 2009 een onderzoek uitgevoerd naar de resultaatbepaling van voor- en vroegschoolse educatie door scholen: hoe stellen scholen vast of kinderen die hebben deelgenomen daarvan hebben geprofiteerd? Het rapport van dit onderzoek verschijnt in 2010.

3.14.2 Kinderopvang

Gemeenten houden toezicht op de kinderopvang. De inspectie beoordeelt het functioneren van dat toezicht. Ze heeft in 2009 drie rapporten uitgebracht over de kwaliteit van het gemeentelijk toezicht op de kinderopvang en gastouderbureaus. Daarnaast heeft de inspectie onderzocht welke factoren van invloed zijn op het wel of niet kunnen uitvoeren van de jaarlijkse inspecties door de GGD.

In 2009 is de inspectie, op verzoek van staatssecretaris Dijkema en samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten, gestart met een verbetertraject met gemeenten waar toezicht en handhaving op de kinderopvang achterblijven. De eerste resultaten van het project worden in 2010 gepresenteerd.

3.14.3 Kwaliteit van de leraar

In het huidige inspectietoezicht komt de kwaliteit van leraren terug in indicatoren die de kwaliteit van het lesgeven weerspiegelen. In de toekomst verandert mogelijk de rol van de inspectie ten aanzien van het leraarschap. In wijzigingsvoorstellen van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) staan namelijk passages die, meer expliciet dan de huidige wet, verwijzen naar het toezicht op de kwaliteit en de professionaliteit van het onderwijspersoneel. Met het oog op deze ontwikkelingen werkt de inspectie momenteel aan een toezichtvisie op het leraarschap.

4 Voorlichting aan pers en publiek

4.1 Persvoorlichting

De inspectie rapporteert aan publiek en politiek over de kwaliteit van onderwijsinstellingen en het onderwijsstelsel. De media vormen daarbij een belangrijke schakel. De perscontacten bestonden in 2009 voornamelijk uit het beantwoorden van persvragen, het geven van achtergrondinformatie, het verzorgen van interviews en het uitgeven van persberichten.

In 2009 gaf de inspectie acht persberichten uit en plaatste ze zeventien nieuwsberichten op haar website. De persvoorlichters ontvingen 822 persvragen, dat zijn er iets meer dan in 2008. Veel aandacht was er voor de (zeer) zwakke scholen, de examens in het voortgezet onderwijs, onderwijstijd en burgerschap. Inspectieleiding en inspecteurs gaven in totaal 33 interviews aan de media (negentien in 2008). Verder was de Inspecteur-generaal gasthoofdredacteur van een nieuwsmedium gericht op het hoger onderwijs en is een dagbladjournalist mee geweest tijdens een schoolbezoek.

De thema's uit het Onderwijsverslag kregen uitgebreide aandacht in de media: twintig artikelen in landelijke bladen en elf in regionale kranten.

In de media werden de oordelen van de inspectie meestal op waarde geschat.

4.2 Publieksvoorlichting

In 2009 is het Loket Onderwijsinspectie opgericht. De afdelingen Publieksvoorlichting en Servicedesk zijn hierin ondergebracht. Vanaf 14 september 2009 is het Loket het eerste aanspreekpunt geworden voor scholen en besturen. Daarnaast beantwoordt het Loket vragen van ouders, leerlingen en anderen. Telefonische vragen van ouders en leerlingen voor de inspectie worden beantwoord door Postbus 51. Vragen die Postbus 51 niet kan beantwoorden, komen terecht bij het Loket. In 2009 beantwoordde het Loket ruim 8.500 vragen.

4.3 Vertrouwensinspecteurs

De inspectie behandelt klachten over seksueel geweld, seksuele intimidatie, psychisch en fysiek geweld, discriminatie en radicalisering, voor zover dat ervaren is binnen de context van het onderwijs. In 2009 kwamen er 1.289 klachtmeldingen binnen. Dat is 1 procent minder dan in 2008. Net als in 2008 gingen in 2009 de meeste klachten over psychisch en fysiek geweld.

4.4 Website

In 2009 bezochten gemiddeld 1.500 mensen per dag de website van de inspectie. Dat is ongeveer net zoveel als in 2008. De populairste pagina's zijn de toezichtkaart ('Zoek Scholen'), de lijsten met zeer zwakke scholen en de pagina over het basisonderwijs.

5 Bedrijfsvoering

5.1 Begroting en realisatie in 2009

Het financieel jaarverslag maakt integraal onderdeel uit van het jaarverslag van de inspectie. Hier worden de begroting van 2009 en de realisatie gepresenteerd. De realisatiecijfers sluiten aan bij de financiële jaarafsluiting 2009 bij het ministerie van 2009. De inspectie heeft het boekjaar 2009 afgesloten met overschot van € 1.925.000

5.1.1 Taakstelling en reorganisatie

In het regeerakkoord van het kabinet Balkenende IV is vastgelegd dat de inspectie in de periode 2008-2011 in stappen gekort wordt. De taakstelling die is opgelegd, bedraagt 20 procent minder personeel en financiën in 2011. Daarnaast vergt de vernieuwing van het toezicht een reorganisatie.

5.2 Toelichting inkomsten

Het budget over 2009 is verhoogd van € 59.823.000 naar € 66.073.000. Dit komt door een aantal incidentele projectsubsidies en loon- en prijscompensatie. Daarnaast ontving de inspectie een toelage voor de formatie van de Directie Rekenschap, die in 2008 aan de inspectie is toegevoegd, en een subsidie voor het uitvoeren van extra taken rondom de voor- en vroegschoolse educatie (tabel 5.3).

5.3 Toelichting uitgaven

Tabel 5.3 Begroting en realisatie 2009 (bedragen in € 1.000,-)

	2008		2009	
	realisatie	begroting	realisatie	verschil
Beschikbaar budget	58.978	59.823	66.073	6.250
<i>Uitgaven personeel</i>				
Salarissen	33.326	33.294	35.755	-2.461
Salarisverrekening	-428	-410	-250	160
Reiskosten woon-werkverkeer	710	710	854	-144
Vergoedingen personeel	64	63	67	-4
Incentives	176	178	177	1
Opleidingen	593	960	745	215
Overige personeelskosten	399	473	276	197
Subtotaal	34.840	35.269	37.625	-2.356
<i>Uitgaven materieel</i>				
Huisvesting	6.959	8.023	9.552	-1.529
Reiskosten	809	832	590	242
Vervoerskosten	1.458	1.050	1.129	-79
Bureaunkosten	536	615	609	6
Informatievoorziening en automatisering	7.710	7.851	8.927	-1.076
Communicatie en media	279	365	369	-4
<i>Organisatie</i>				

Inhuur personeel	2.171	1.769	4.172	-2.403
Overige materiële kosten	2.573	5.024	1.170	3.854
Subtotaal	22.495	25.531	26.522	-991
<i>Totaal uitgaven</i>	57.335	60.801	64.147	-3.346
Saldo	1.643	-978	1.925	2.903

5.3.1 *Salarissen*

De afdeling Rekenschap van de Auditdienst van het kerndepartement is overgegaan naar de Inspectie van het Onderwijs. In de begroting waren de salarisuitgaven van Rekenschap nog niet opgenomen. Daarnaast was in de begroting nog geen rekening gehouden met CAO-effecten.

5.3.2 *Huisvesting*

De overschrijding op de post 'Huisvesting' is grotendeels veroorzaakt door de betaling van een afkoopsom wegens de beëindiging van de huurovereenkomst voor een kantoorpand in Heemstede.

5.3.3 *Informatievoorziening en automatisering*

De overschrijding op de post 'Informatievoorziening en automatisering' betreft een betaling aan CFI voor de ontwikkeling van een 'resultatenbox'. Deze post was begroot bij de post 'Overige materiële kosten'.

5.3.4 *Inhuur personeel*

Het vastgestelde normbedrag voor externe inhuur is in 2009 € 2,3 miljoen. De realisatie van deze post bedraagt in 2009 € 4,2 miljoen. Deze overschrijding wordt onder meer veroorzaakt door correcties op eerdere posten en de extra inhuur van externen als gevolg van door het ministerie van OCW verstrekte extra opdrachten.

Het normbedrag voor inhuur van externen voor 2009 voor de inspectie bedraagt circa 6 procent van de salarisuitgaven. Het nieuwe normpercentage van 11 procent is realistischer, gezien ict-ontwikkelactiviteiten en de overgang naar de inspectie van het Kwaliteitscentrum Examinering Beroepsopleidingen (KCE).

5.3.5 *Overige materiële kosten*

Het verschil op deze post wordt veroorzaakt door twee posten. In de begroting was een bedrag van € 1,6 miljoen opgenomen voor het ontwikkelen van een resultatenbox door het CFI. Hiervan is € 1,1 miljoen betaald en verantwoord onder de post 'Informatievoorziening en automatisering'. Het restant wordt naar verwachting in 2010 betaald.

Verder was voor de inhuur van proces- en productauditors door de sector beroepsonderwijs en volwasseneneducatie bijna € 3 miljoen begroot. De uitgaven voor procesauditors zijn op grond van comptabele voorschriften verantwoord onder de post 'Inhuur personeel', terwijl de uitgaven voor productauditors aanmerkelijk lager zijn uitgekomen dan begroot.

5.4 **Personeel**

5.4.1 *Personeelsbeleid*

Een groot deel van 2009 is besteed aan het realiseren van de taakstelling van 20 procent minder personeel in 2011. Voor de zomer zijn alle medewerkers geïnformeerd over de consequenties daarvan. Van de 53 medewerkers die

herplaatst moesten worden, hadden er 23 aan het einde van het jaar een structurele werkplek gevonden, binnen of buiten de inspectie. Om deze medewerkers en medewerkers uit functies met overbezetting binnen de inspectie te herplaatsen, is een interne matchprocedure opgezet.

In het najaar heeft de personeelsschouw plaatsgevonden. Deze geeft inzicht in de samenstelling van het personeelsbestand van de inspectie op alle niveaus. De resultaten worden gebruikt voor het opstellen van een strategisch personeelplan.

5.4.2 Diversiteit

De inspectie richt zich met haar personeelsbeleid op de ontwikkelingen binnen het ministerie van OCW en het rijk. Diversiteit is een belangrijk gegeven bij de invulling van een functie. De inspectie heeft gebruik gemaakt van een extern wervingsbureau dat gericht is op diversiteit.

Tabel 5.4 Kengetallen personeel (peildatum 31 december 2009)

	2006	2007*	2008*	2009
Bezetting in personen	502	535	540	524
Bezetting in fte	451	467	473	474
Gemiddelde leeftijd	46,4	49,8	48	48,4
Ziekteverzuim (% inclusief langdurig zieken)	5,8	6,5	5,9	4,9
Vrouwelijke werknemers (% van totaal)	63	62	61	61
Vrouwen in schaal 10 en hoger (% van totaal)	47	49	52	55
Gemiddelde (rijks)dienstjaren	10,1	10,1	10,8	11,6
* In 2007 is het Kwaliteitscentrum Examinering overgedragen aan de inspectie. In 2008 kwamen het toezicht op de indicatiestelling, het tweedelijnstoezicht kinderopvang en het financieel toezicht op onderwijsinstellingen erbij. Daarom zijn de cijfers niet één op één vergelijkbaar met voorgaande jaren.				

5.4.3 Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is voor het tweede achtereenvolgende jaar flink gedaald. Met 4,9 procent ligt het verzuim onder de door het ministerie van OCW bepaalde norm van 5,4 procent. Er is een onderzoek uitgevoerd om verbeteringen in de verzuimaanpak te signaleren. Daarnaast is in interne bijeenkomsten expliciet aandacht besteed aan verzuim.

5.4.4 Opleidingsbeleid

Binnen de verschillende sectoren van de inspectie worden scholingsdagen georganiseerd. Deze dagen staan in het teken van opleiding en professionalisering van medewerkers. Ook vindt individuele scholing plaats. Daarnaast is een 'management development programma' voor talenten gestart. Hieraan nemen zes inspectiemedewerkers uit verschillende sectoren en directies deel.

5.4.5 Stages

In 2009 bood de inspectie negentien studenten een stage- of leerwerkplek. Dat zijn er twee minder ten opzichte van 2008. Alle stagiairs ontvangen, conform de richtlijnen van het ministerie van OCW, een stagevergoeding. Studenten in een beroepsbegeleidende leerwerkplek ontvangen naast de stagevergoeding ook het lesgeld en de boeken voor het betreffende leerjaar.

5.4.6 *Arbeidsomstandigheden*

Het arbobeleid bij de inspectie voldoet aan de uitgangspunten van het beleidsplan 'Arbo en Gezondheid' van het ministerie van OCW en de arbowetgeving. Er is een arbocoördinator en op alle kantoren zijn preventiemedewerkers aangesteld. De inspectie en het ministerie van OCW hebben de samenwerking op het gebied van arbeidsomstandigheden verbeterd.

In het kader van reïntegratiebeleid en/of preventie zijn uitvoerige werkplekonderzoeken uitgevoerd en op advies van de arbocoördinator zijn voor diverse medewerkers aanpassingen van de werkplek gerealiseerd. Medewerkers konden in 2009 gebruik maken van stoelmassage en kregen een tegemoetkoming voor bedrijfsfitness. Ook vonden er workshops mindfulness plaats.

5.4.7 *Bedrijfshulpverlening*

De bedrijfshulpverlening bij de inspectie voldoet aan de eisen die eraan gesteld worden. In alle kantoren zijn geofende bedrijfshulpverleners en EHBO'ers aanwezig en is een ploegleider aangewezen.

In 2009 hebben zich in totaal vijftien meldingen voorgedaan van (bijna) ongevallen, waarbij een bedrijfshulpverlener of EHBO'er moest ingeschakeld. Dit aantal ligt hoger dan in 2008. Enkele gevallen hebben geleid tot kortdurend verzuim en/of een bezoek aan een arts of ziekenhuis. Daarnaast hebben zich in 2009 zes grotere calamiteiten voorgedaan. Die hebben geleid tot meldingen aan het hoofd bedrijfshulpverlening.

5.4.8 *Veiligheid*

In 2009 zijn stappen gezet voor het actualiseren van het integraal beveiligingsbeleid. Het betreft dan vooral de beveiliging van informatie en privacy in kader van de digitalisering. In 2009 is het aantal diefstallen en vermissingen van inspectiegoederen toegenomen. Dit heeft dit geleid tot een verplicht uitvoerbewijs voor inspectiegoederen. Ook is de beveiliging van mobiele telefoons verbeterd.

5.4.9 *Milieu*

In 2009 is begonnen met het actualiseren van het Bedrijfs Intern Milieuplan, dat in 2010 verschijnt. Ook was er aandacht voor duurzame bedrijfsvoering. Zo is de inspectie overgestapt op het gebruik van biologisch afbreekbare koffiebekers bij de koffieautomaten en groeit de aandacht voor het zuinig omgaan met energie en papier.

5.4.10 *Integriteit en vertrouwenspersonen*

In 2009 waren er drie vertrouwenspersonen ongewenst gedrag en één vertrouwenspersoon integriteit actief bij de inspectie. Gezamenlijk ontvingen zij dertien meldingen, twee op het gebied van integriteit en elf op het gebied van ongewenst gedrag. Dit is een forse toename ten aanzien van 2008. Eén integriteitszaak heeft geleid tot het instellen van een nader onderzoek door de departementsleiding. De andere zaken hebben niet geleid tot een officiële klachtenprocedure. Diverse klachten gingen over arbeidsverhoudingen. De veranderingen binnen de structuren en aansturing binnen de inspectie zijn hiervan mogelijk de oorzaak. Geconcludeerd kan worden dat de opvangmogelijkheid door vertrouwenspersonen goed functioneert.

5.4.11 *Ondernemingsraad*

De Ondernemingsraad was in 2009 nauw betrokken bij de realisering van de taakstelling van 20 procent minder personeel in 2011 (zie ook 5.4.1). De insteek van de OR en de bestuurder was om zoveel mogelijk mensen 'binnenboord' te houden. Er is een interne matchingscommissie ingesteld met als doel binnen de inspectie goede kansen te scheppen voor medewerkers die herplaatst moesten worden. Voor een flink aantal medewerkers is dit succesvol gebleken.

De inspectiekantoren in Amersfoort en Haarlem zijn in 2009 gesloten. De OR heeft zich gebogen over de regelingen als gevolg van standplaatswijziging voor de betrokken medewerkers. Als gevolg van de taakstelling en de reorganisatie binnen de inspectie heeft de OR in 2009 zijn visie geactualiseerd. 'Tevredenheid telt' is het nieuwe motto. Dat houdt voor 2010 in dat de OR zich niet alleen richt op het maken van goede nieuwe afspraken, maar vooral ook op het blijven controleren of gemaakte afspraken ook worden nagekomen.

5.4.12 *Bezwaren en klachten*

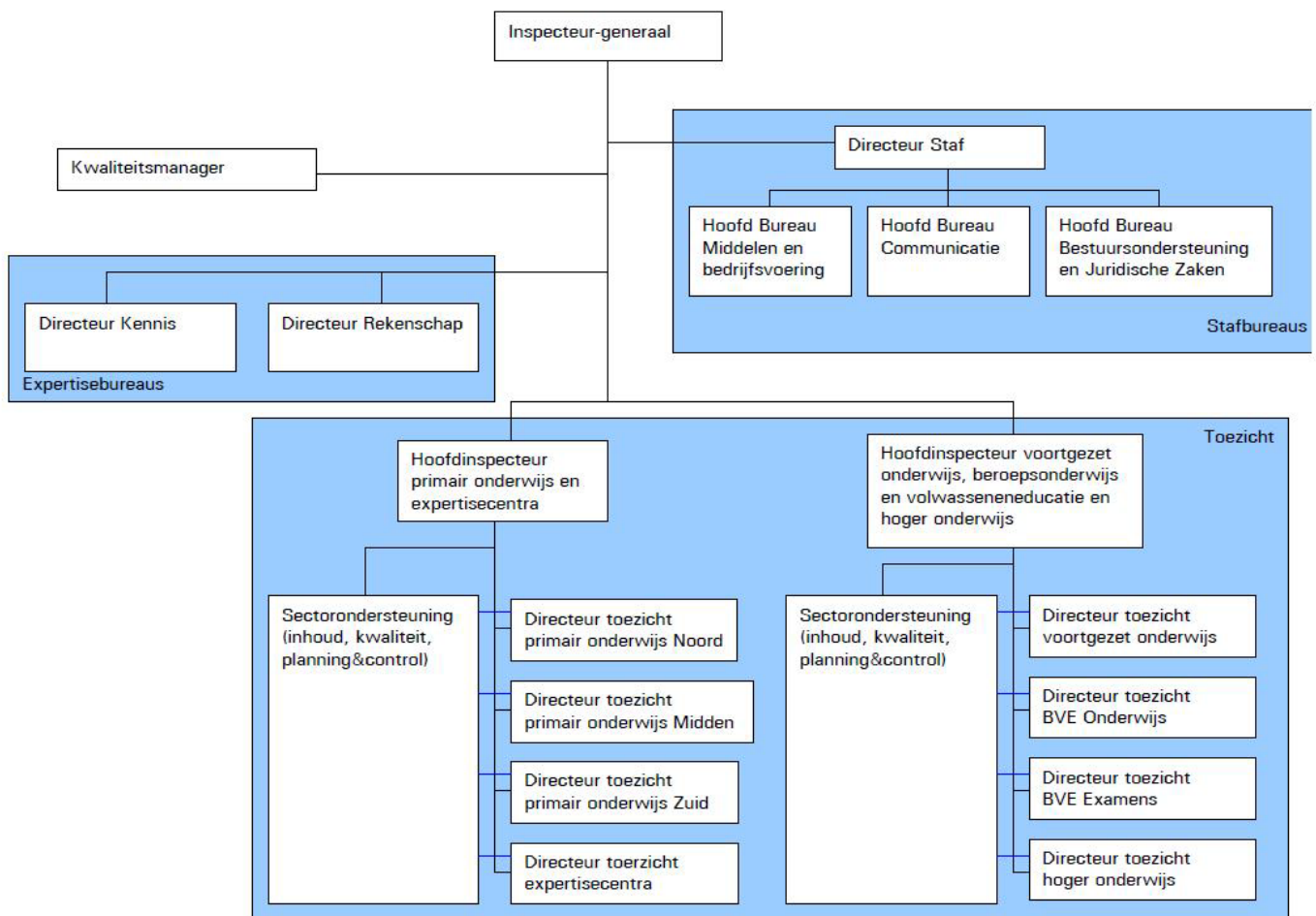
In 2009 zijn twee bezwaren ingediend tegen de inspectie. Deze zijn via DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs, voorheen CFI) behandeld en ongegrond verklaard. Daarnaast zijn er veertien klachten over gedragingen van de inspectie ingediend. De meeste klachten hebben betrekking op het primair onderwijs. In totaal zijn zestien klachten behandeld, waarvan twee uit 2008. Twaalf klachten zijn door de inspectie zelf afgehandeld. Vier klachten zijn ter advies voorgelegd aan de klachtadviescommissie. Daarvan waren er in maart 2010 nog drie in behandeling. De klachtadviescommissie is ingesteld op grond van artikel 23 van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). De commissie adviseert de Inspecteur-generaal op haar verzoek bij klachten over de inspectie. In veel gevallen kan de inspectie klachten snel naar tevredenheid van de klager afhandelen. Als dat niet lukt, wordt de klacht aan de klachtadviescommissie voorgelegd.

5.4.13 *Kwaliteitszorg*

De inspectie beschikt over een kwaliteitssysteem dat voldoet aan de ISO 17020 norm. De opzet en werking is getoetst door middel van een intern onderzoek. Het rapport heeft geleid tot het opstellen van een intern verbeterplan. In september 2009 is een controlebeoordeling uitgevoerd.

BIJLAGE I

ORGANOGRAM PER 31 DECEMBER 2009

BIJLAGE II

PUBLICATIES 2009

2008-18

Cultuureducatie in het primair onderwijs

ISBN: 978-90-8503-119-2

PB51-nr.: 22BR2008B018

2008-23

De kwaliteit van reboundvoorzieningen in het voortgezet onderwijs

ISBN: 978-90-8503-124-6

PB51-nr.: 22BR2008B023

2008-26

Buitenlandse studenten in het hoger onderwijs

ISBN: 978-90-8503-128-4

PB51-nr.: 22BR2008B026

2008-28

School, maak het verschil (brochure basisvaardigheden)

ISBN: 978-90-8503-139-0

PB51-nr.: 22BR2008G028

2008-29

Anders zijn is van iedereen (Gesprekken met schoolgaande jeugd over hetero- en homoseksualiteit)

ISBN: 978-90-8503-130-7

PB51-nr.: 22BR2008G029

2008-34

Examenverslag 2007/2008

ISBN: 978-90-8503-135-2

PB51-nr.: 22BR2008B034

2008-36

Klachtenbehandeling in het mbo

ISBN: 978-90-8503-137-6

PB51-nr.: 22BR2008B036

2008-37

De vermogenspositie van besturen in het voortgezet onderwijs

ISBN: 978-90-8503-138-3

PB51-nr.: 22BR2008B037

2008-38
Kwaliteit gemeentelijk toezicht Kinderopvang 2007
ISBN: 978-90-8503-140-6
PB51-nr.: 22BR2008G038

2009-01
Nederlands onderwijs in het buitenland
ISBN: 978-90-8503-155-0
PB51-nr.: 22BR2009B001

2009-02
Nederlands onderwijs over de grenzen
ISBN: 978-90-8503-142-0
PB51-nr.: 22BR2009G002

2009-03
De kwaliteit van het onderwijs in de drie noordelijke provincies
ISBN: 978-90-8503-141-3
PB51-nr.: 22BR2009B003

2009-04
Melden van verzuim en voortijdig schoolverlaten
ISBN: 978-90-8503-143-7
PB51-nr.: 22BR2009B004

2009-05
(Een verkennend onderzoek naar) de kwaliteit van de leerlingzorg in het mbo
ISBN: 978-90-8503-144-4
PB51-nr.: 22BR2009B005

2009-06
Orthopedagogische didactische centra (OPDC's) nader bekeken
ISBN: 978-90-8503-145-1
PB51-nr.: 22BR2009B006

2009-07
Zelfstandige exameninstellingen voortgezet onderwijs
ISBN: 978-90-8503-147-5
PB51-nr.: 22BR2009B007

2009-08
De sterke basisschool
ISBN: 978-90-8503-146-8
PB51-nr.: 22BR2009B008

2009-09
Onderwijsverslag 2007/2008
ISBN: 978-90-8503-190-1
PB51-nr.: 22BR2009B009

2009-10
Accreditatie nieuw stijl
ISBN: 978-90-8503-148-2
PB51-nr.: niet van toepassing (publicatie NVAO)

2009-11
Competentiegericht mbo: kansen en risico's (cgo)
ISBN: 978-90-8503-149-9
PB51-nr.: 22BR2009B011

2009-12
Kwaliteit evc-procedures in het mbo
ISBN: 978-90-8503-151-2
PB51-nr.: 22BR2009G012

2009-13
Aan het werk / Borging van de kwaliteit van de bpv mbo
ISBN: 22BR2009B013
PB51-nr.: 978-90-8503-153-6

2009-14
De kwaliteit van het speciaal basisonderwijs
ISBN: 22BR2009B014
PB51-nr.: 978-90-8503-154-3

2009-15
Integraal toezicht regionale expertisecentra 2008
ISBN: 978-90-8503-156-7
PB51-nr.: 22BR2009B015

2009-16
Boekhouder of wakend oog? (kwaliteit examencommissies)
ISBN: 978-90-8503-157-4
PB51-nr.: 22BR2009B016

2009-17
Aandacht voor diversiteit in het hoger onderwijs
ISBN: 978-90-8503-158-1
PB51-nr.: 22BR2009B017

2009-18
Het taalonderwijs op taalzwakke en taalsterke scholen
ISBN: 978-90-8503-181-9
PB51-nr.: 22BR2009B018

2009-19
Basisvaardigheden rekenen in het voortgezet onderwijs
ISBN: 978-90-8503-152-9
PB51-nr.: 22BR2009B019

2009-20
Weerbaar en divers (Seksuele diversiteit in het onderwijs)
ISBN: 978-90-8503-159-8
PB51-nr.: 22BR2009B020

2009-21
Werken aan een beter rendement
ISBN: 978-90-8503-160-4
PB51-nr.: 22BR2009B021

2009-22
Het openbaar basisonderwijs in de gemeente Opsterland. Stand van zaken 2008
ISBN: 978-90-8503-161-1
PB51-nr.: 22BR2009G022

2009-23
International Comparative Analysis of Learning and Teaching in Math Lessons in
Several
European Countries
ISBN: 978-90-8503-162-8
PB51-nr.: 22BR2009G023

2009-24
Jaarverslag 2008
ISBN: 978-90-8503-188-8
PB51-nr.: 22BR2009G024

2009-25
De praktijk van de beroepsgerichte examens voor het vmbo
ISBN: 978-90-8503-163-5
PB51-nr.: 22BR2009G025

2009-26
Toezichtkader 2009. Primair onderwijs Voortgezet onderwijs
ISBN: 978-90-8503-164-2
PB51-nr.: 22BR2009G026

2009-27
Onderwijstijd bve 2009
ISBN: 978-90-8503-165-9
PB51-nr.: 22BR2009B027

2009-28
Inspecteren is vooruitkijken
ISBN: 978-90-8503-166-6
PB51-nr.: 22BR2009B028

2009-31
Klachten over het onderwijs? Waar kunt u terecht
ISBN: 978-90-8503-167-3
PB51-nr.: 22BR2009G031

2009-32
Jaarwerkplan 2010
ISBN: 978-90-8503-169-7
PB51-nr.: 22BR2009G032

2009-33
Competent erkend? Over het erkennen van verworven competenties in het hoger
onderwijs
ISBN: 22BR2009B033
PB51-nr.: 978-90-8503-168-0

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

2010-24 | gratis
ISBN: 978-90-8503-201-4
Postbus 51-nummer: 22PD2010G221

Exemplaren van deze publicatie zijn te downloaden via de website van de Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | april 2010